

győző a mód, ahogy tanítja, ahogyan lelkünkbe beidegzi. Magát a cselekedetet mutatja be a leggyakorlatibb módon. Elmondja a könyörülő szamaritánus esetét, azt az eseményt, amely megtörtént, azt a valóságot, amelyet valahol megcselekedtek, s azután hozzáteszi: tégy úgy te is. Előbb adja a valóságot magát, azután a fölhívást a cselekedetre.

Sajnos mi ezt sokszor megfordítjuk. Sokat beszélünk, adjuk a jó tanácsokat, mindenki okosabb akar lenni a másiknál, de amikor tette kerül a dolog, a legjobban beszélők eltűnnek, háttérbe vonulnak. Carlyle mondja, hogy a modern civilizációnak az a baja, hogy belesüllyed a beszédbe, amelynek pedig kevés köze van a cselekvő keresztényülethez. Igen, van egy szó- és egy tettkereszténység. Az előbbi kivirágzott, az utóbbi elsorvadt mellette. Meg kell fordítanunk a dolgot, s akkor megváltoznak a bírálatok, amelyek az emberi gyarlóság következtében érik Jézus tiszta vallását.

Meg kell ragadnunk végre, és vállalnunk kell Jézus vallásának üzenetét, amely ebben a két rövid szóban ölt testet: kövess engem, vagy: cselekedj te is úgy. Próbáljuk meg követni őt a jó cselekedetekben, Isten és felebarátaink iránt érzett tevékeny szeretetben, az életben, a valóságban. Ámen.

AZ ÖRÖKKÉVALÓ

1Jn 2,17

Az emberi gondolkodás már kezdettől fogva két irányban indult el. Az egyik a változás, a keletkezés és elmúlás gondolatán csüngött. Minden változik, egy pillanatig sem állandó semmi sem; a következő perc a jelen megszűnését, elmúlását, halálát jelenti. A másik oldalon ezzel szemben az állandó, a változatlan, az örökkévaló izgatta az ember képzeletét. Ha minden változik is, kell lennie valaminek, ami a változás fölött áll. Ha nem volna semmi sem, ami változatlan és örökkévaló, akkor a változást se lehetne megérteni és megmagyarázni, mert nem volna semmi, amihez hozzámérni lehessen.

Ezt a két világot: a múlandó és az örökkévaló világot, a Jézus előtti kor nagy gondolkodója, Platon foglalta egybe, amikor azt mondta, hogy van egy múlandó világ, amelyben mi élünk, szeretünk, gyűlölünk, gyönyörködünk és szenvedünk. Emellett létezik egy másik világ, amely nem változik, amelyben az Isten gondolatának szikrái, az örökkévaló eszmék őrzik azt, ami el nem múlik soha.

A kétféle elgondolás, amely az emberiséget évezredek óta foglalkoztatta, ma is él. Mert nincs ember, aki föl ne tenné magának a kérdést többször is életében, hogy vajon az elmúlás-e a sorsa mindennek, ami a földön van, vagy van ami megmarad és el nem múlik soha.

Csodálatos az emberi lélek. Ebben a múlandó világban, ahol nap-nap után találkozunk az elmúlás, a pusztulás le nem tagadható nyomaival, ahol a kultúrák hanyatlása, virágzó életek letörése mindennapi dolog. Azonban mi, hívő emberek, ahelyett, hogy belenyugodnánk, küzdünk az elmúlásnak és a pusztulásnak még a gondolata ellen is, s lelkünkben

él a hit, hogy kell lennie valaminek, ami el nem pusztulhat, ami megmarad utánunk, ami el nem múlik soha.

Sok minden van, ami emlékeztet az örökkévalóságra. Hangulatok, amelyek, ha olykor rá is nehezednek lelkünkre, mégis megkönnyítik életünket, és Istenhez emelnek fel. Gyakran elmerengünk a csillagos égen látjuk fejünk fölött a megszámlálhatatlanul sok égítetet, amelyek pazar fényvel szórják sugaraikat. Rideg, de mégis fenséges látvány, ha elgondoljuk, hogy évezredek óta ragyog a föld felett Istennek ez a gyönyörű sátora. Mennyi mindent láthattak az idő mérhetetlen folyamata alatt itt a földön. Mennyi boldog nevetést és siralmas nyomorúságot. Azonban mindaz soha sem érintette közelebből őket, s meg nem hatotta, amit az emberek ide lenn csinálnak. Hidegen és fenségesen néznek el a dolgok felett, amelyek minket érdekelnek, megörvendeztetnek, vagy lesújtanak.

Mintha az örökkévalóság szellője suhanna át lelkünkön, amikor ez a kép tárul elénkbe. Megsejtet egy világot velünk, ahol nincs háborúság, nincs emberi gonoszság, nincs féktelen öröm vagy kétségbeejtő szenvedés. Itt a földön minden rohanás és küzdelem, de mindezek fölött valahol fenséges csend és nyugalom honol. Vagy gondoljunk a vallásos elmélyedés csöndes óráira, amikor lelkünket mélységes nyugalom tölti el, ha felszínre tör az érzés, amely vonz valami tisztább, tökéletesebb felé. Amikor megérezzük az egyetlen szilárd pontot, amelyhez életünket hozzákapszólhatjuk: Isten jóságát és örökkévaló irgalmasságát. Hányszor tölti el ilyenkor lelki világunkat a biztonság érzete, amely minden ingadozás, elcsüggedés fölé emel, s megnyitja szemünket a látásra mindazokra nézve, ami örökkévaló.

Amde mindezek csak hangulatok, amelyek ideig-óráig tartanak s aztán szertefolynak, amikor az élet küzdelmei végig szántanak rajtunk. Nekünk több kell, mint amennyit a hangulatok adhatnak; bizonyosság kell, amelyben kételkednünk nem lehet. Bizonyosság, amely lehetővé teszi, hogy legyőzzük a legyőzhetetlent, hogy úrrá legyünk az elmúlás változhatatlan törvényén. Ezt a vigasztaló és megnyugtató választ halljuk a szentírás tanításából: „A világ elmúlik, és annak kívánsága is; de aki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké.“

Tehát van valami mégis, ami túléli a pusztulást, az elmúlást, ami megmarad örökké. Megmarad a léleknek az a tevékenysége, amely Isten akaratát cselekszi. Vajon mi az értelme ennek? Honnan és mikor tudjuk azt, hogy valóban az Isten akaratát cselekedjük?

Az emberiség története tulajdonképpen mindig ezen kérdés körül forgott. Mindent megpróbáltak, hogy megoldják, mert mindig vágytak az emberek az örökkévalóság után. Minthogy azonban elérni nem tudták, éppen azokba a végletekbe estek, amelyek mindinkább eltávolították a céltől. Az ilyen végletek a hanyatlás korszakai, amikor megfelelkeznek az örökkévalóságról, s a múltó élet múltó gyönyörúségeibe süllyednek bele, hogy feléjisenek el mindent, ami az elmúlásra emlékezteti. Viszont az emelkedés fokát jelzi, hogy milyenek az eszközök, amelyekkel a halhatatlanság felé törnek.

Ismeretes, hogy a titkos tudomány: a mágia, nemcsak aranyat, hanem örökéletet is ígért, s az emberi naivság kezdetben kívülről akarta magába venni az ételek és italok útján az örökkévalóságot. Majd új korszak következik, amely az emberi tudás hatalmától reméli a várt örökkévalóságot. Évezredek rajongása fűti a tudás hatalmába vetett hitet, amely el nem fog múlni soha, amíg ember lesz a földön. A szent-

írás tanúsága szerint Jézus azt tanította, hogy az örökkévalóságot Isten akaratának cselekvése biztosítja. Isten akaratának megértéséhez pedig mindenki eljuthat, de csak egy feltétel alatt, ha meg tudja tagadni magát. Ha van ereje, hogy átlendítse magát az élet kicsinyességén túl, s megérzi a lelki békének fölemelő erejét, mintha Isten vezetne kézenfogva.

Ez a nyugalom nem az elfásult közöny, hanem a lélek erőinek összhangja, ama súlyos és nehéz küzdelmek után, amelyeken mindenkinek át kell esnie, ha ezt meg akarja szerezni. Ki kell küzdenünk saját életünk, lelkivilágunk erőfeszítéseivel, hogy megérthessük és cselekvői lehessünk a legmagasabb akaratnak. Ki kell tudnunk szakítani önmagunkat a múltó világ gyarlóságai közül, hogy felfoghassuk azt, amit Isten akar velünk és általunk. Csak az jut el ehhez a legnagyobb felismeréshez, aki képes szembeszállani saját magával, aki képes legyőzni mindazokat az akadályokat, amelyekkel ez a múltó világ olyan sokféle formában köt le, s gátolja meg a lélek szabad mozgását.

Az örökkévalóért való küzdelem a lélek erejének legnagyobb próbája, s csak ha sikerrel esünk át rajta, akkor értjük meg igazán az Isten akaratát. Mindenki tudja, mindenki megérzi, hogy mikor jut el a lelki életnek abba a magasabb szférájába, amely Isten felé vezet; mindenkit rávezet a saját lelkiismerete arra, hogy mikor cselekszi valóban az Isten akaratát.

S ha mégis valaki ingadoznék a megítélésben, ott van Jézus, Isten akaratának teljesítésének tökéletes megtestesülése. Az örökkévalóság válik valósággá általa. Ha olvassuk tanítását és cselekedeteit, ha próbáljuk átélni az apró eseteket, amelyekből élete összetevődik, életének minden megnyilatkozásán észreveszünk valamit, ami egyszerű, közvetlen és igaz, ami, úgy érezzük, nagyon közel áll hozzánk, s mégis messze is van tőlünk. Azt hisszük, hogy elérjük kezünkkel, s mégis, mikor feléje nyúlunk, nem érünk el odáig, csak akkor, ha folyton megismétlődő erőfeszítésekkel, nagy küzdelmek árán sikerül valamennyire áthidalni azt az űrt, amely a múltó világ és az örökkévalóság, a földi gyarló ember és a szintén földi, de lelke erejénél fogva tökéletessé vált ember között húzódik el. Jézus a mi tanítónk, aki megmutatta, hogy mit jelent Isten akaratát cselekedni. Az ő vonzó egyénisége tegnap és ma és örökké ugyanaz. S ha megértjük hívó szótát: „aki az Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké“, egy lépéssel közeledtünk mi is az örökkévalóság felé. Ámen.

SZÉKELY LÁSZLÓ

AZ EGYÜTTÉLÉS JÉZUSI SZABÁLYA

Róm 12,18

A rosszal szembeni védekezést szolgálja valláserkölcsei életünk, melynek lényegét Jézus foglalta össze két parancsolatban. Az első az ember kötelességévé teszi Isten szeretetét; a második az embertárs szeretetét parancsolja meg, mint az együttélés szabályát.